

Výchova k hodnotám jako priorita dnešní školy

Proč výchova k hodnotám?

kompetence pro
život

jednostranný důraz
na kognitivní
aspekty učení žáků
x osobnostní rozvoj

Hodnoty

- všechno, co je pro lidi subjektivně nebo objektivně důležité, všechno, co je motivuje, o co usilují, podle čeho se skutečně orientují,....
- subjektivní ocenění nebo míra důležitosti, kterou jedinec přisuzuje určitým věcem, jevům, symbolům, jiným lidem aj., osobnostní vlastnosti – postoje, stanoviska, přesvědčení, smýšlení o těch stacích, které lidé hodnotí pro sebe pozitivně (sociálně psychologické pojetí);
- pravdivý, mravně dobrý, krásný, užitečný,...(filozofické hledisko) .

Hodnoty

„Základní přesvědčení daného jedince o tom, co je a co není v životě skutečně důležité.“ (Mikšík)

- osvojovány v procesech socializace a enkulturace.
- některé hodnoty jsou sdíleny celými skupinami nebo celou společností.
- hodnoty (např. morální), mají trvalou, „absolutní“ platnost,
- jiné jsou proměnlivé a mají krátkodobé trvání.“

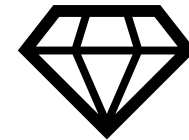
„...respektovaná a univerzálně přijatelná hodnota prospívá jak člověku, který ji uznává, tak lidem, s nimiž v duchu této hodnoty jedná.“

- **Hodnoty bytí:**

poctivost, odvaha, mírumilovnost, samostatnost a výkonnost, sebekázeň a střídmost, věrnost a zdrženlivost;

- **Hodnoty dávání:**

oddanost a spolehlivost, respekt a úcta, láska, nesobeckost a citlivost, vlídnost a srdečnost, spravedlnost a milosrdnost (Eyre a Eyrová)

Co znamená „být vzdělán v oblasti hodnot“?

Žák poznává svět (přírodní, kulturní a sociální), vytváří si určitý obraz, poznává jeho vlastnosti, způsob jeho fungování i možnosti k jednání.

Zárukou je „lidská významovost tohoto dění, jeho smysluplnost ve vztahu k lidem“.

Přijetí jedněch významů a odmítnutí jiných.

Jak lze uvádět dítě
do světa významů
a hodnot, resp.
vytvářet
hodnotový vztah
ke skutečnosti?

Rozvíjením:

- všímavosti, vnímavosti, zájmu,
- pozitivního vztahu k určité věci,
- estetického cítění,
- morálních a jiných postojů, názorů, pocitů a hodnot jedince

-
- podněcováním změny hodnotové orientace dětí a mládeže v dnešním světě, jednostranně zaměřeném na výkon a prosperitu
  - uspokojováním stále zřetelnější potřeby duchovního rozměru v lidském životě

- ovlivňováním některých nežádoucích projevů jednání a chování v kontextu s měnícími se podmínkami života (např. povrchnosti, tendencím k nesnášenlivosti, bezohlednosti, agresivitě, sobectví, lhostejnosti, cynismu,
- vedením k péči o kulturní hodnoty, ovlivňováním životního styl, citlivého vnímání a prožívání krásy, rostoucí poddajnosti vůči doktrínám, vč. působení reklamy...) apod.

Hodnoty

- osvojovány v procesech **socializace a enkulturace**,
- některé hodnoty jsou **sdíleny** celými skupinami nebo celou společností,
- hodnoty (např. morální) mají **trvalou**, „absolutní“ platnost,
- jiné jsou **proměnlivé** a mají krátkodobé trvání.

Hodnotová orientace a výchova

Hodnotová orientace

- více či méně souvislý a stabilní **system hodnot** regulující a usměrňující chování jedince,
- **hierarchicky uspořádaný** soubor hodnot přijatých jedincem, sociální skupinou nebo společnostmi;
- soustava zobecněných postojů, zájmů a tendencí jednat za určitých okolností určitým způsobem;

Příklady hodnot

Mladší generace: (do 45 let)

---

1. Samostatnost

---

2. Vzdělanost

---

3. Sebedůvěra

---

4. Pracovitost

---

5. Spolehlivost

---

6. Láska

---

7. Poctivost

---

8. Odpovědnost

---

9. Odvaha

---

10. Respekt a úcta

Starší generace:

---

1. Poctivost

---

2. Láska

---

3. Pracovitost

---

4. Respekt a úcta

---

5. Spolehlivost

---

6. Odpovědnost

---

7. Samostatnost

---

8. Vzdělanost

---

9. Sebedůvěra

---

10. Odvaha

Literatura

HORKÁ, H. *Výchova pro 21.století – Koncepce globální výchovy v podmínkách české školy*. Brno: PAIDO, 2000. ISBN: 80-85931-85-0.

KUČEROVÁ, S. *Člověk, hodnoty, výchova*. Prešov: Grafotlač Prešov, 1996. ISBN 80-85668-34-3.

LORENZOVÁ, J. *Učitelství ve změněných sociálních podmínkách a vnitřní předpoklady učitele pro sociálně pedagogickou práci*. In KRYKORKOVÁ, H., VÁŇOVÁ, R. a kolektiv *Učitel v současné škole*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2010, s. 79-93. ISBN 978-80-7308-301-4.

LORENZOVÁ, J. *Otázky legitimacy výchovy k hodnotám v postmoderní době*. In HÁBL, J., DOLEŽALOVÁ, J. (eds.) *Sborník příspěvků z konference Humanizace ve výchově a vzdělávání, východiska, možnosti a meze*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010, s. 89-107. ISBN 978-90-7435-068-9.

LORENZOVÁ, J. Etická výchova.
In VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, A. (eds.)
Pedagogika pro učitele. Praha:
Grada, 2011, s. 289-309. ISBN 978-
80-247-3357-9.

PRUDKÝ, L. a kol. *Inventura hodnot:
výsledky sociologických výzkumů
hodnot ve společnosti České
republiky*. Praha: Academia 2009.

RABUŠIC, L. *České hodnoty 1990-
1999*. Brno 2001.

Cíle versus životní hodnoty

Pro inspiraci seznam životních hodnot

Ocenění

Životní prostředí

Láska

Slušnost

Tvořivost

Sebekázeň

Důvěra

Spolupráce

Víra

Tolerance

Pravda

Velkorysost

Rodina

Přátelství

Zdraví

Upřímnost

Stabilita

Loajalita

Svoboda

Harmonie

Humor

Prosperita

Respekt

Radost...

“Existuje jen jediný způsob, jak si poradit s životem, a to najít onen soubor hodnot, které nepodléhají módním trendům, které se nikdy nemění a budou neustále rodit ovoce v tom smyslu, že nám i uprostřed velice nejistého světa přinesou — klid, zdraví a jistotu.”
(Thomas Hora)

„...na chvíli zpomalit, ztišit to ustavičné švitoření v našem mozku a poskytnout tak našim očím a uším prostor, aby mohly začít vnímat všechny ty jiné hlasy, které nás obklopují, ... potřebujeme také jeden s druhým komunikovat. Je nezbytné vrátit se z tohoto ticha zpět do světa výrazů, ale najít přitom takové způsoby řeči, které budou věrné naší bezprostřední smyslové zkušenosti světa, našemu zvířecímu příbuzenství se zbytkem živé země.“ (ABRAM 2009).

K zamyšlení

Bud'te ťastni
a spokojeni

HH

